

1. ROTA (269) sb f

-t- (266), -tt- (3).

-o- (58), -ó- (24); -o- *MurzNT*, *Mącz* (44), *KochPieś*; -ó- *OrzQuin* (2), *ZawJeft*, *KochFrag*, *WyprPl*, też *Calep*; -o- : -ó- *OpecŻyw* (4:3), *KochJez* (6:1), *OrzJan* (1:1), *SarnStat* (1:13); a jasne (w tym 2 r. błędne znakowanie).

sg *N* *rota* (55). ◇ *G* *roty* (41). ◇ *D* *rocie* (3). ◇ *A* *rotę* (24). ◇ *I* *rotą* (23). ◇ *L* *rocie* (21). ◇ *V* *roto* (1). ◇ *pl N* *roty* (20). ◇ *G* *rót* (15); -ót (4) *WyprPl*, *SarnStat* (3), -ot *Mącz* (5), -(o)t (6). ◇ *D* *rotám* (2) *BielSpr*, *ReszList*, *rot(o)m* (1) *ActReg*. ◇ *A* *roty* (29). ◇ *I* *rotami* (24); -ami (20), -(a)mi (4). ◇ *L* *rotach* (6); -ach (5), -äch (1); -ach : -äch *Mącz* (1:1). ◇ *V* *róty* (1). ◇ *du N* (*cum nm*) *rocie* (2) *SkarŻyw* 30, *ActReg* 144. ◇ *L* (*cum nm*) *rotu* (1) *BielSpr* 12v.

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI* (cztery z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. Grupa ludzi, pewna liczba jednostek skupionych w wyodrębniającą się całość (z niem. *Rotte* ← *starofr. rote* ← łac. *rutta*, *rupta*); *agmen*, *numerus Mącz*, *Cn* (262) : *Agmen*, *Rotá/* huf nie máli ludzi. *Mącz* 5d.

a. Grupa, zespół ludzi powiązanych ze sobą wewnątrznie, połączonych w zinstytucjonalizowaną całość (248) : *Descriptio populi*, Rozłożenie ludzi ná *roty Mącz* 375b, 79b; *Decuria*, *Manipulus decem militum*, vel *aliorum hominum cui qui praeest*, *Decurio nominatur* – *Rota* z dzeliący mężow. *Calep* 293a.

α. wojsk. Oddział wojskowy; *cohors PolAnt*, *Vulg*, *Mącz*, *Modrz*, *Calep*, *Cn*; *manipulus Mącz*, *Calep*, *Cn*; *milites Mącz*; *exercitus Vulg*; *turma Cn* (195) : Owa *RotmiŃtr* bitwę *ftrácił/ V* ktorego on [*oracz, który porzuciwszy swe zajęcie, wyprawil się na wojnę*] w *rocie* był *BierEz P2*; Stał Ńie był boy *známienity/ Miedzy ptaki y zwierzęty: A iuże ptacy fłábieli/ Ku wćiekaniu Ńie mieli. Widząc ieden z ptałzey roty/ Nietoperz niedbał fromoty: Swe woýłko zdrádnie opuścił/ Do nieprzyációl Ńie rzućil. BierEz Q4; Componere numeros in turmas, Ná roty rozdźielić. Mącz 253b; Numerosa cohors, Wielka rotá. Mącz 253b, 79a, 491d [2 r.]; *SkarŻyw* 30; gdzie *MoŃkiewkié roty Zá fpráwá oycá twego [...]/ poległy/ támeŃ ty [zacny Radziwile] fweý Ńiły Probę napiérwéy podał KochJez A2v; Tu fkoróŃ mówić przeŃtał/ róty fye rufzáły/ A konie zártkonogie ochotnie pryłkáły. Názáiutrz bitwá byłá: MoŃkwá tył podála/ A przedŃię trzy tyŃiáce fwoich oftradála [...]. Potym kiedy fye wŃyŃfki iuż Ńciágnęły roty/ RozbiłeŃ ná Vznorá fwe białé namioty KochJez B2, Bv, B4; Manipulatum, Per manipulos – Przez *roti*, od *roti* do *roti*. *Calep* 636a; *Vexillatio* – Na skrzydliczech *roth* zaŃadzenie. *Calep* 1119b, 42a, 636a; *KmitaSpit* B2, B4.**

rota kogo [= złożona z kogo] (3): Y przydáło Ńię że po wŃyŃthkim mieŃćie [*tj. Jerozolimie*]/ práwie przez czterdziéŃi dni wkázwáło Ńię ná powietrzu rycerŃtwo biegájące/ w złoŃhem odźzieniu y iákoby hufy zbrojne z drzewy. Ktemu *roty* konnych z fzykowáne w rzędy/ y bitwy fthácźáne y poŃhykánia z obu ftron *BibRadz 2.Mach* 5/3. Cf »*rota* żołnierzow«.

rota czyja [= przez kogo dowiedzona] [*w tym: pron poss* (5), *G pron* (3)] (8): *Mącz* 392a; Oto (bo) z ftałpił ogień z niebá y požárł dwu piędździátnikow piérwŃzych/ y ich *roty (marg)* wł. piędździátki. (–) *BudBib* 4.Reg 1/14; *CzechRozm* 240; Dáléy idąc/ ná *RzowŃkim* rubiežu namioty/ Y twoie fpracowáne odpoczęły *roty. KochJez* B3, B; Ale [*Amon, tj. wódz Ammonitów*] zebrałŃy konie/ y

woienné wozy/ Kazał swoim Hetmánóm zátáczác obozy. Tám/ gdy wfykowáné iego róthy były/ [...] Porządkiem náznáczonym/ gotowością swoią: W czoło piełzé pułczono: kónni zad trzymáli *ZawJeft* 12; *LatHar* 320; Naprzod ES z rotą swoią przeciw im wyfkoczą/ Ten miał trzy ftá wybráncow z łuki pod śwá mocą. Strzelcow ták doświadczonych/ ktorzy gdy ftrzeláli/ Nie w pierścień/ ále w vcho igielne tráfiáli. *KmitaSpit* B2.

rota czyja [= do której się należy] [w tym: ai poss (2), G pron (1)] (3): *Mącz* 79b cf »rota i cech«. Cf »rota żołnierska«.

W charakterystycznych połączeniach: niezwalczone roty(-a), wielka; roty konnych; moskiewskie roty; roty poległy, ruszają się, ściągają się, są uszykowane; [gdzie] rot zasadzenie; ześć się wedle rot; na roty rozdzielić; z rotą nastąpić, przypaść, [przeciw komu] wyskoczyć.

*Zwrot: »rotы wodzić« (1): á ták dopiero [Korneliusz] ponurzony [tj. ochrzczony] był: áby świátu vmárwfy/ á BOgu ożywfy/ záprzawfy też liebie lámego/ krzyż swoy ná lie wziął: á zá Chriftułem chodził: nie rotmiłtrzował/ ábo rotы wodził. *CzechRozm* 254v.*

*Wyrażenie: »rota żołnierzow, żołnierska« (2:2): Vexillum, Chorągiew/ proporzec/ [...] accipitur pro manipulo, seu contubernio militum, Miałto rotы żołnierzów. *Mącz* 491c, 491d; Drugi raz gdy Ílmáelitow było dwie roćie żołnierfkie: iedná rotá prośiła/ áby [św. Szymon Słupnik] ich ftároćie błogofłáwieńftwo swoie pośłał *SkarŻyw* 30; *Calep* 636a.*

*Szeregi: »rota i cech« (1): Ubi ad decuriatum convenissent, Gdy lie wefpołek zefzli wedle ych Rot y Cechow/ ydźmy do swoyich rotmiłtrzów Piełzy do swoyich. *Mącz* 79b.*

*»huf albo rota« (1): Vexillatio, Proporzec/ huf zwłáfczác ábo rotá żołnierzów pod yeden proporzec należący. *Mącz* 491d.*

*Przen (30) : [staruszek mówi do młodzieńca:] A práwem był ták [na świat] poślan od Bogá lámego. Abych był ná nim fkromił ty dziwne fprońności [...]. Y z iákíemim też tego wżył rofkofzámí/ Wiodąc rozliczne burdy z dziwnemi rotámí. Ze ni wftydu ni Bogá/ przedfię nic niedbáli *RejWiz* 177v.*

a) *W antropomorfizowanym opisie gry w szachy (1) : Nuż hurmem práwie wżytki zaráz rotы Ná hetmáńfkie lie náćiłkác namioty. *KochSz* B4v.*

b) *O żołnierzach powiązanych uczestnictwem w chwalebnej, męczeńskiej śmierci (2) : Szláchetné róty/ ktorých martwé głowy Chowa/ y chowác będąie brzég bugowy: Sławna śmierć wálzá: fławné męztwo wśzędzie *KochFrag* 30.*

*W połączeniu szeregowym (1): [apostrofa do czterdziestu męczenników, legionistów ze słynnego XII legionu rzymskiego, zwanego Fulminata, tzn. Błyskawica] O święty zborze/ y roto poświęcona/ vfcze niezwyćiężony. *SkarŻyw* 208.*

c) *O obrońcach wiary, osobach pełniących funkcje w Kościele katolickim, aniołach (4) :*

*rota czyja (1): A tuby lie mogł obaczyć káždy fprawcá świátá tego czo to iefł/ á iáka to obietnicá iemu/ iż ták [do Królestwa Niebieskiego] ma wniesć chwałę y powagę swoię/ tho iefłh/ iż lie thám okaże w wielkiej chwale á w wielkiej powadze swoiey/ á nie tylko fám ále iáko pocźciwy hetman ábo rotmiłtrz y z oną chwalebną rotą swoią/ ktorą pozyłkał prze cnotliwą fprawę swoię Pánu Bogu fweemu. *RejAp* 186v.*

Wyrażenia: »rota [jakiego] wojska« (1): W którym [wojsku Chrystusowym] rozmaite są roty/ iako niebieskiego y Anyelskiego wojska/ ftojących y wługujących Apostołów/ biskupow/ káplanow/ dyákonow/ fubdyákonow/ y innych klerikow/ ktoremi Chrystus dawny y Apostołki kościół fwoy ofádził. *SkarKaz* 608b.

»rotы żołnierzow (Chrystusowych)« (2): ktore [zakony] kościółowi wierne y mądre robotniki rodzą/ y rotы żołnierzow Chrystułowych ná nieprzyacielá mocne á niezwyciężone wypuśczią *SkarŻyw* 463, 463.

d) *O zastępach, wojsku szatana (18)* : [pierwszy stworzony przez Boga człowiek] Miał być święty/ niewinny/ á cnotami śwemi/ Miał się prawie porównać z Anyoły świętymi. Ale tu coś iá widział tá piekielna rotá/ Tác go prawie przywiodłá do tego kłopotá [tj. doprowadziła go do upadku]. *RejWiz* 86; Iákoś ftyfzał o ftaniech rozlicznie ftworzonych/ Ktore thám są w tych gornych páłacoch przeltronych/ Tedy thám był Lucifer ieden między nimi/ Który się był o fádził [!] rotami wielkimi. *RejWiz* 116v, 82v, 86v [2 r.], 95 [2 r.], 116v, 139, 169v, 170v.

rota kogo [= złożona z kogo] (1): [Franciszek Spiera mówi:] Rottęć iá diabłów wfobie mám/ ktorzy mię posiedli/ i siedzą na mnie iako na włáfnym dziedzictwie *MurzHist* G2.

rota czyja [w tym: pron poss (3), G pron (2)] (5): Tu iuż dopirko [przywdziawszy zbroję Męki Chrystusowej] bezpiecznie się możesz pokusić o tego złego á niespráwiedliwego Hetmána [tj. czarta]/ y o tę wfzytkę rotę iego. *RejPos* 79; A tu iuż dopirko on zbroynik á on fprzećiwnik twoy [czart]/ muśi być krotek przed thobą/ y z oną rothą fwoią/ gdy vyrzy onego możniejszy przy tobye [tj. Chrystusa Pana] [*Luc* 11/22]. *RejPos* 79, 79 [2 r.], 79v.

W charakterystycznych połączeniach: marna rota, piekielna (z piekła) (3), pirwsza, sprosna, wielka; rota diabłów.

Wyrażenie: »szatańskie rotы« (1): y Páwłowego Pána grzmienie niebieskie nie iest ták frogie/ iako był on święty iego [Pawła] głos fzátáńfkim rotam *ReszList* 181.

e) *O zwolennikach doktryny religijnej (pejoratywne określenie innowierców przez katolików); w połączeniu z przymiotnikiem dzierżawczym od nazwiska twórcy (2)* : A ci fzátáńfcy Hetmánowie ze wfzytkimi wfy fwyh zwolennikow/ z błędu w bład/ iáko mówią/ ze dżdża pod rynnę wypadáią/ z Lutrowego wojska do Kálwinowey rotы/ z Kálwinowey rotы do Trydeistów pocztu/ z Trydeyfskiego pocztu do Atheifkiego fkrzydłá/ álbo żydowfskiego zakonu przeskákuiąc *ReszList* 183.

f) *O zwierzętach (2)* : Czałem też łami [żurawie] z łobą walczą rota na rotę, Tak barzo iż ie theż rękami może pochwycić. *FalZioł* IV 25b.

αα. *W wojsku polskim: oddział wojska zaciężnego o niesprecyzowanej dokładnie liczbie żołnierzy (liczący od kilkudziesięciu do kilkuset ludzi), stanowiący podstawową jednostkę organizacyjno-taktyczną armii, formowany i dowodzony przez rotmistrza (74)* : *UstPraw* H2; Drugie rotы wyfąpiły potykály się fnimi [z Wołochami] dobrze/ Mikołay Sieniawfski Leliwcyk/ Máćiey Włodek nász prawdzic/ bili się fnimi iáko Hánibal s Rzymiány. *BielKron* 422v; Przeciw którym [Tatarom kierkielskim] Colá Hálicki będąc polnym Hetmánem rotы obełłá *BielKron* 422v, 424; Ná kóniec [widział tam, tj. w bitwie obertyńskej]/ Szczefného Siemickiego/ Brácią y Sąsiády násze/ z rótami y z towarzysznymi śwemi wbiegájącé fy ieden przed drugim/ ná gotową y nápiętą przeciwko łobie od Wołochów ná

hárcu śmierć. *OrzQuin* R3v; Hetman wielki Roty rozdawa y Rotmiŝtrze popiŝuie. *BielSpr* 70, 70v; *PaprPan* E; A przeto ná Hetmáná naleŝy/ [...] roty y lekko y cięŝzko vbráne [*ordines tum levis tum gravis armaturae*] mieć *ModrzBaz* 115; Ale Krol [...] obroćił fię ze wŝyŝtkim woŝkkiem do Wielkich Luk/ wypráwiwŝy ná pirwŝá ŝtraŝ/ y rozdawáne Stanow wŝyŝtkiemu woŝku/ Páná Ianá Wołminŝkiego [...] z kilkiem Rot/ y Tátárow Nahayŝkich połkiem/ y z piąciá ŝet Haydukow/ ták iż miał w ŝwym połku dwánaŝcie ŝet iezdnych y pieŝzych/ ná pierwŝzey ŝtraŝy. *StryjKron* 787; Zá nimi [*ciągnął*] Mikołay Rádziwił Woiewodá Wileńŝki/ Hetman wielki z trzemi tyŝiácmi iezdnych. Potym Pan Wileńŝki Oŝtafi Wołowicz/ Woiewodá Minŝki/ Mikołay Sapihá/ y inŝzych Pánow y Rycerŝtwá Litewŝkiego 2000. Potym Rot Polŝkich iezdnych 5000. Záŝ Węgrow 4000. iezdnych *StryjKron* 787, 742, 757; Vkazał ze przez nie zapłácenie iednej abo dwiema Rotom inŝszesiępozaciáŝyáły [!]. *ActReg* 14, 48; Rotmiŝtrze [*mają*] obecnie záwŝze bydŝ przy rótych y nie ziędzáć okróm pozwolenia Hetmánŝkiego liŝtownégo/ [...] á nie májá ciágnáć róty przez Koronę ŝkupiwŝy ŝie/ ále káŝdy towarŝyŝ ma iżdŝ oŝobno/ iáko *priuatus* do popiŝu *SarnStat* 366; Stároŝtóm Ruskim Rót nie dájá. *SarnStat* 427, 6, 427 [2 r.], 434 [2 r.], 435, 448, 1313; *VotSzl* E3v.

rota kogo [= *złożona z kogo*] (1): Brat moi Paŝ Zołkiewŝki poŝtrzelon. Hołubek zabity. Karchowŝki przez obiedwie ręce poŝtrzelon. towarŝysze tez niektorzy z rothy Pacholikow *ActReg* 57.

rota czyja [= *przez kogo dowodzona*] [*w tym: pron poss (21), G sb i pron (7)*] (28): *MetrKor* 34/288 [2 r.], 37/1v [4 r.]; yako ia othem wiem ze any ia any czelacz moia hy thowarŝishe zrothi mogey niehdzialy [!] skodi any pienyádzi hy thich rzeczi poddanem pana prasmovŝkiego znyeporátha nyepobrały *ZapWar* 1540 nr 2510; *KromRozm III* F8v; Konŝthánty ná Polaki krzyknie o rátkunk/ wyŝtápił z rothámi ŝwymi Woyćiech Sampolińŝki/ Bernat Potocki Litwę rátowáli. *BielKron* 409v; przyŝły ná nie przodkiem bez wieŝci roty Andrzeiá Tęczyńŝkiego Stároŝty Rohátyńŝkiego dŝiŝiefyŝzego/ Mikołáiá Sieniáwŝkiego Hethmáná polnego/ y inych Rothmiŝtrzew/ bliŝko rzeki Seretu *BielKron* 424, 422, 422v; *OrzQuin* R; Rotmiŝtr ieden ciágnáć z rothá ŝwą ná gránice/ miał nocleg w Biŝkupiey wŝi/ gdzie drabi iego głodni/ hoynie záŝyć kápláńŝkiego chlebá chcieli *GórnDworz* R4v; Rotmiŝtr káŝdy przy ŝwoiey Roćie bywa s ŝwoiá Choráŝgiá/ ktory powinien Rotę ŝwoię ku potkániu rŝádnie ŝpráwić ná vŝ. *BielSpr* 70v, 70v; Ian Mikołayczewŝki porucznik roty ŝtároŝty Barŝkiego. *PaprPan* Z3v, Cc2, Cc2v; *StryjKron* A3v, 732; Toŝię iednak zda Panu Hetmanowi y my natym przestawamy, aby przy Vprz: W. dla potrzeby wŝzelakiey dwie Rocie zostały, Sobockiego y Balinskie⁸⁰ [...], ktory niech pod spráwá ywłádzá będa Vprz: W: dokáŝd potrzeba vkoze [!] Rptey. *ActReg* 144, 48; Rotmiŝtr przy ŝwéy róćie, okróm róty, ma mieć z imienia ŝwé⁸⁰ ŝwóy poczet. *SarnStat* 448, 434, 1183; *CzahTr* A2v.

W połączeniu szeregowym (1): izby zaden [...] nieŝmiał bez voliei a dopuŝczenia náŝŝego y rad náŝŝych z Ziemie viiezdnicz y vyachawŝy z drugiemu ktorzi przed tem abo potem vyadá ŝkorony zebrania abo roty y voŝŝka czynicz *ComCrac* 13v.

W charakterystycznych połączeniach: *mała rota*; *rota pacholikow*; *roty rotmistrzow*; *porucznik roty*; *towarŝysze z roty*; *roty polskie* (2); *roty przychodŝy, przyciáŝajá, występujá*; *do roty ŝię stawić*; *rotę(-y) ciágnáć, ćwiczyć, [komu] da(wa)ć* (3), *mieć* (2), [*przeciw komu*] *obesłáć, [komu] poruczyć, rozdawáć, ruszyć [przeciw komu]*; *ciągnáć z rotą(-ami)*, *przypaŝć* (2), *wystápić, ŝóldowáć; przy rotach mieŝzkać* (2).

Zwroty: »na rotę brać« = *werbować żołnierzy do formowanej rotę (1)*: Iednoby tego pilno trzeba ftrzedz y doględać częłto/ áby Pánowie Stároftowie vkráinni/ iefliby ktorzy ná Rotę bráli/ łługámi fwoimi/ á zwłázczá drobniefzými/ kuchárzmi/ myśliwcámi/ rć. pocztow nie ófadzáli *VotSzl E4v*; [*AktaSejmikPozn 1587/70*].

»rotę stawić« (1): ten łzácunek [= *oszacowana kwota*] [...] wyciągnąć fie może ná dwákróć łto tyśięcy wybrańców/ y ludzi do boiu czyłtych/ z którých wálzá Kró: M. kożdą rotę/ łtáwić bełpiecznie możefz przeciww wielkim tureckim wojskóm *OrzJan 123*.

»rotę wodzić« [*szuk zmienny*] (2): Do Ie⁸⁰ Mości Pána oycá fie W. M. wrocę/ ktorzy łłyfzę mawiał/ Dobre żołnierłtwo/ dobry dwor: ále pług w domu iefli go nie wípiera/ łłábo bárzo íść muśi: chyba żeby mu fortuná łáfká iákká ófobliwą z niebá poświeciłá. Iákoż vkazał to/ rotę z młodości fwey ná pográniczu długo wodząc *GostGospSieb +3*; [*Pleban mówi:*] Miły Boże/ dziś fie zász włzytko ópák dzieie/ Z łwietckich ludzi łtáli fie mowni káznodzieie [...]. A nam/ choćmy iák żywo tym fie nie ćwiczełi/ Dobrze íże wždy wodzić rót nieporuczełi. *WyprPl A4*.

Wyrażenia: »rota jez(d)na« (2): Ia Iacub szeczygniyowłky Rothmyłtrz krolya yego myłóczy srothą szwą yelzdna, sthwarzylzmy [!] sluzebnyky a pomocnyky memy [...], odpowiyadam thym tho lyłthem *MetrKor 34/288 [idem] 37/1v*.

»wojenne rotę« (1): [*ojciec Jakuba Gostomskiego*] z Duchownego chlebá nic/ á máło z Krolewłkiego [...] podpory máiąc. wiodąc iefzcze k temu kółzty/ [...] iefli nie znácznieyfze/ tedy nie podleyfze. Co było łátwie znáć/ nietylko w woiennych rotách/ y w Seymowych ziązdach/ ále w káżdym iego gđzie Pánem był domu: że do nich kto wewnátrz włzedł/ włzytko ná trwáłość/ włzytko ná vrząd/ włzytko do ochędołtwá á do pożytku ógládał. *GostGospSieb +3v*.

Szereg: »rotę abo wojsko« (1): izby zaden w zebraniv iedno <z> fluzebniki fwemi włánnemi a nie zrotami abo z wołkie^m waliecznym obyczajem przyłtroyonem niełmiał bez voliei a dopułczenia náłtego y rad náłtych z Ziemie viiezdnicz *ComCrac 13v*. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

Iron. (1): A więc ty przecię [...]/ włęzełz gđzie w kácie ná próznowánié? táic fie będziefz międy łáły? nieprzyácielá zániedbałz? łiedliłká łwoie pułciłz? Hetmána odbieżyłz? broń włzyłtkę [...] łkuiefz ná lemiefze? z Sędzią mielzkác/ práwnikowi łłuzyc/ zá Kommilłárzem biegác/ y z tą rotą obmyłławác/ iáko byś podłzedł łáłsiáda łwego o rolá/ y by ná vkráinnie máiętności iego/ bez káry w nię wiáchwáły/ pułtołzyc będziefz? *OrzJan 53*.

Przen (9) : A chociaýze y człowiek też w tey trzodzye chodzi [*tj. należy do stworzeń ziemskich*]/ Pátrzże y then k iákiey mu rołkołzy fie godzi. Gdýż go píłmo wyznawa włzedy łotrem łgarzem/ Nadobneyby rołkołzy vzył s tym kuglarzem. Byłby práwie Rotmiłtrzem v łotrowłkiey rotę [*sprawowałby władzę mało chwalebna i niełatwa*]/ W ktorey zászdy fráunki/ á zászdy kłopoty. *RejWiz 115; RejZwierc 223v, 229, 269v*.

Zwrot: »wieś rotę [na kogo]« (1): Możná zászdy wiedzyc rotę/ Niedołtátek ná niecnotę. *RejZwierc [233]v*.

Wyrażenie przyimkowe: »z ([jakiej]) rotę« = *będcy jakimś, należący do jakichś* (4): Włzeteczny łłáchćic co nie pilen cnoty/ Práwy Dzyefiátnik iefł s łzaloney rotę. *RejZwierc 220, 269v*.

~ z roty czyjej (2): Widziŝ iŝ v hetmáná [pijaków] łeb o ŝwinim pyłku/ Gdyŝ wŝyŝcy z iego roty tylkoŝ máią w zyłku/ Co ŝie w gnoiu á w błocie by ŝwinie náryią *RejWiz* 175; *RejZwierc* 269v. ~

αα. W funkcji przysłówka: »rotami« = *centuriatim, manipulatim, turmatim Cn* (1) : á gdy do potrzeby przychodziło/ tedy ŝię potykáli nie rotámi/ iáko teraz/ bo w tén czas rotmiŝtrzew nie było/ ale po fámiłách y Herbach *GórnRozm* B2.

ββ. W staroŝytnym Rzymie, zwłaszcza kohorta i centuria (43) : Tedy ŝołnierze ŝtaroŝcini/ wŝiáwŝy Ieŝufá na Rathulŝ/ zgromadŝili do niego wŝyŝtkę rotę (*marg*) hordę (-) *MurzNT Matth* 27/27; Rotá tedy y Rotmiŝtrŝ y ŝłubebnicy Zydowŝcy poimáli Ieŝufá/ y zwiázáli go. *BibRadz Ioann* 18/12; Centurio, Roty po ŝtu/ á po ŝtu dzielić. *Mącz* 47d; Centuriatim, Po ŝtu/ á po ŝtu po rotach á po rotách. *Mącz* 47d; Cohors, Woysko/ Rotá. Legio habet decem cohortes *Mącz* 59b; Cohors dividitur in 50. manipulos Ná piéćdziesiąt rot. Manipulus in 25. milites, W piéć á dwádziesiąt ołób. *Mącz* 187b, 47d [2 r.]; Gdy tedy [Rzymianie] Legią álbo Woysko mieli ŝtánowić/ rozdzielili ie ná dziełięć częŝci co my zowiemy Roty: oni zwáli *Cohortes BielSpr* 12; Szoftha Rotá ná przodku czołá ŝtawála po lewey ŝtronie [...]/ miála theŝ ludu w ŝobie piéŝzego 555. Iezdneho 66. *BielSpr* 12; Roty/ ktore oni zowá *Cohortes*, rozdzielili ná Setniki/ á ołobne Setnikom Chorągwie dáli *BielSpr* 13, 12v, 14 [2 r.], 14v; *BudNT Matth* 27/27; Centuria – Rotta ŝto ŝołnierzew pod ŝobą maiąca. *Calep* 180b; Turma, Ordo militaris, tres equitum continens decurias, totidemque habens decuriones – Rota haŝfiecŝ [!]. *Calep* 1094b, 180b, 181a [2 r.]; *LatHar* 699, 712; A gdy ŝię ŝtáráli iákoby go [Pawła] zábić/ przyŝłá wieŝć do Hetmáná roty [*tribuno cohortis*] (*marg*) wł: Tyŝiáczniká. (-)/ Iŝ ŝię wzruŝyło wŝytko Ieruzálem. *WujNT Act* 21/31, *Matth* 27/27, *Mar* 15/16, *Ioann* 18/3, 12, *Act* 10/1, 23/27; [*Leop Ioann* 18/12 (*Linde*)].

rota kogo [= złożona z kogo] (3): Cohors, Militum manus – Rota piéŝzego ludu. *Calep* 213a; *LatHar* 728. Cf Wyraŝenie.

rota czyja [w tym: *ai poss* (2), *pron poss* (1)] (3): *Phil* D4; A rotá (Piłatowá) y rotmiŝtrŝ/ y ŝłudzy Zydowŝcy/ poimáli P. Ieŝufá/ y zwiázáli go *LatHar* 729; A Gdy poŝtánowiono ŝe miał Páweł wodą iáchác do Włoch/ y być oddan z innymi więŝniámi Rotmiŝtrzewi/ imieniem Iuliuŝzowi roty Auguŝtowej [*cohortis Augustae*] [...] *WujNT Act* 27/1.

W charakterystycznych połączeniach: *rota pieszego ludu, zbrojnych; rota Augustowa; hetman roty, rotmistrz* (2); *roty(-ę) (roz)dzielić* (3), *ordynować* (2), *postawić, ŝykować; przyŝć z rotą*.

Zwrot: »roty wodzić« (1): Przytráfiło ŝie/ iŝ miedzy inŝzymi ktorzy Roty wodzili á ŝtraŝ trzymáli/ Titus Mánlius ŝyn Confulis/ s ŝwoią Rotą wyiechał ná pagorek/ ktory był nieopodalny od obozu nieprzyacielŝkiego *Phil* D4.

Wyraŝenie: »rota ŝołnierzew, ŝołnierska« = *cohors militum Modrz* (1:1): Principia, Naypierwŝa rotá ŝołnierska w którey nameŝnieyŝy ŝá ŝołnierze. *Mącz* 322c; *ModrzBaz* 85v.

Szeregi: »kohors albo rota« (3): Pierwŝa *Cohors*, álbo Rotá wŝyŝtki inne przechadzáła wielkoŝcią/ mocą/ ozdoba/ y Męŝmi vczonemi w piłmie *BielSpr* 12; Napierwŝą *Cohors*, álbo Rothę zwano *Principes* álbo *Ordinarij*, po náŝzemu Hetmáná álbo Wodzowie/ w ktorey było ludu piéŝzego 1150. Te to ŝykowano álbo ordynowano ná przodku po práwey ŝtronie przed Chorągwiámi y Znáki przednieyŝymi. Zá tymi ŝtála wtora *Cohors* álbo Rotá máiąc ludŝi 555. iezdnych 66. *BielSpr* 13v-14.

»wojsko albo rota« (1): Cohors praetoria, Wojsko álbo rotá/ która vftáwicznie przy hetmánie bywałá/ też Drábánýy którzy przy Ítároście bywali. *Mącz* 59b.

γγ. *W wojskach innych krajów (4)* : Meus in Graecia commilito fuit, Byłázwá obádwá w yedney rocie w Greciey. *Mącz* 221b; [*WujBib* 319a].

W połączeniu szeregowym (1): Máią też [*pieszy żołnierze w wojsku niemieckim*] fwe rozdźielenie obyczáiem Ítárych waleczników ná Chorągwie y Proporce/ y Roty iáko y iezdni *BielSpr* 65v.

Wyrażenia: »rota drabow« (1): *Mącz* 296d cf »rota knechtow«.»rota knechtow« (1): Phalangite, Rotá knechtów álbo Drabów Ífelnaście tyfięci piezich w łobie olięgáya. *Mącz* 296d.

[»rota żołnierzow«: *Y róty Cerethy y Phelethy* [2.Reg 15/18; *et legiones Cerethi et Phelethi*] Té dwie rócie były przebránýych żołnierzow/ iákoby drábántów/ á Ítróźów ciáák królewłkięgo *WujBib* 319a.]

Szereg: »roty albo suwałki« (1): [*Tatarzy*] Gdzie łie kofzem położá/ tám łie rozłożá ná Roty álbo łuwálki *BielSpr* 67v.

δδ. *Wydzielona w obrębie większego oddziału grupa 10 żołnierzy mających współpracować ze sobą bezpośrednio w walce, mieszkać razem; też dziesięciosobowa grupa służebników; contubernium* *Mącz*, *Calep* (7) : Contubernium, Towárzyftwo Burłá/ Rotá/ Włáinnie Dziefiátek żołnierzów. *Mącz* 64a; Manipulus furum, [...] Rotá á Dziefiátek sług. *Mącz* 208a; Manipulatim, Po rocie á po rocie/ yedna burłá zá drugá. *Mącz* 208a, 208a [2 r.].

Wyrażenie: »rotta żołnierska« (1): Contubernium – Rotta żołnierska, towarzystwo. Towarzystwo łpołem miełzkáya. *Calep* 254b.

εε. *Grupa, oddział łupieżczy (1)* : á to łlowo Kazak ięft Tatarskie. Rus kozakiem zowie á wykłáda łie Słuzębný reythar albo zboyca. Bowięm oni łilko łupęm żywiác nikomu nie łá poddani, po łfełci, po dziefiáci czáłęm, dwadziełcia albo trzidziełci w rocie przeiezdziá łie etc. *MiechGlab* 41.

β. *wojsk. Wojsko, siły zbrojne, formacja wojskowa (3)* : To obacżywłzy Paułania iż krol Philip odełłá precz łudzi, á iż mu łie niemogł obronić, tedy zebrał rotę nan y vderzył, á łmiertelnie ięgo wielkimi ranami zranił, y żonę ięgo Olimpiáę wziáł. *BielŻyw* 147; Copiae, Woyská/ Roty. *Mącz* 64c.

rota czyja (1): Słáwna ięft rotá Carzá Tureckiego/ ktorá łániczáry zowá: á záprawdę ci łudzie/ dla ołobliwey kárnołci y ćwiczenia rycerłkiego godni łá záłęcánie. *ModrzBaz* 118.

γ. *wojsk. Linia szyku bojowego armii rzymskiej (1)* :

Zestawienie: »trzecia rota« = *trzecia linia szyku bojowego armii rzymskiej złożona z najstarszych i najbardziej doświadczonych żołnierzy (triarii), używana do walki tylko w najgroźniejszych sytuacjach (1)*: Triarii – Żołnierze biwali y dołwiatczeni, ktorzi wtrzeczei rocie będac, przednieiłzich mełnie náłtepiwłzi broniełi. *Calep* 1082b.

δ. *wojsk. Rząd żołnierzy (2)* : Ordo, Rząd/ Rotá. *Mącz* 268a.

Szereg: »rota albo rząd« (1): Ordinatio, Porządne połtáwienie ná roty álbo rzędy rozłádczenie. *Mącz* 268b.

ε. *Kuria, jednostka podziału ludu rzymskiego w epoce królewskiej, związek 10 patrycjuszowskich rodów (2)* : Zá ktorá zgodá/ síłá możnołci/ á włádczey Rzymowi przybyłó/ y zá to Romulus ná pámiátkę tego słáwnęgo tych biáłychgów [!] vczynku/ kiedi Rzymiány ná trzydziełci rot dzielił/ przezwał the roty imiony biáłychgłw Sábińłkich. *GórnDworz* Z3.

ż. *Orszak dygnitarza [kogo (= złożona z kogo)] (2)* : [Stefan też Czernowicz/ [...] rádując fię iego [Skanderbega] zdrowiu y łzczeńściu/ [poselstwo] z nie málą rotą ludzi/ y z pieniędzmi był posłał. *BarlBaz* 33 (*Linde*).]

Przen (2) : Albo gdy fie zá którym [szlachcicem] chłopow wlecze rotá/ To iuz máią w powadze nawiętfzego kotá. *RejWiz* 97; *BielSjem* 4.

η. *Pewna grupa osób powiązanych instytucjonalnie w obrębie jakiejś społeczności, pełniących w niej określone funkcje; grono, zespół* (5) :

rota czyja (1): oznáymił to kfiążętom y miáftom/ y innym łwoiey rothy towárzyfom/ vczynili fwoy Syem w Smákáldiey/ tám nic inego/ iedno około chwály Bożey rozmawiali *BielKron* 207.

W połączeniu z przymiotnikiem oznaczającym przynależność etniczną (1): POwiedz nam Márya, cóś ná drodze widziálá? Grob próżny/ Kryftá żywego/ y ktemu chwałę z martwych wftáłego. Włęcey nam słuźfzy wierzyć fámey Máryey prawdziwey/ niżli roćie Zydowfkiey [tj. *arcykapłanom, faryzeuszom i starszym ludu izraelskiego, którzy rozgłaszali, że ciało Jezusa zostało wykradzione przez uczniów*] fáłfzywey. *ArtKanc* F14.

W połączeniach szeregowych (2): praerogativa tribus, Przednie bráctwo/ przednieyfa rotá/ burfá/ álbo przednieyfy przedłożeńfi powiat/ to yeft/ którego naprzód pytáyą/ yákołz to tego który pierwfy głos y mieyfce ma/ między ynemi wrzędy doftoynościami y powiáty. *Mącz* 358b, 464a.

αα. *Kolegium sędziowskie, zgromadzenie osób powołanych na stałe do pełnienia funkcji sędowniczych [kogo]* (1) :

Szereg: »rota lub setnica« (1): Ná ten obyczay roty lub łetnice Sędziow [*iudicum centuriae*] w niektórych Rżeczachpółpolitych poftánowiono/ ktore y do tych czáfow trwáią/ iáko wfytkiego narodu Niemieckiego w Spirze *ModrzBaz* 91.

θ. *Rodzaj, grupa, kategoria [kogo]* (3) : Bo ieft iedná rotá niektórych Czártow/ ktore ogniłtymi zowią/ z ktorey to ten był. Bo tełz między Czárty/ iáko y między ludzmi rozność ieft: iedno máią przyrodzenie/ ále nie iednákową moc y dowcip. (*marg*) Rożne roty czártow. (–) *SkarŻyw* 35; Bo iáko w łtárym zakonie/ ieden był nawyźłzy kápłan/ á drudzy kápłani z tegoż domu Aaroná/ niżfzy byli [...]/ á ini záś byli mnieyfy Lewitowie ktorzy kápłanom v ołtarzá włflugowáli. Ták y w nowym zakonie/ w którym ieft dáleko rząd lepłzy/ ty trzy łą roty łlug kościelnych/ Biskupow/ Kápłanow/ y Lewitow. *SkarKaz* 607b.

ι. *Wydzielona grupa osób przebywających razem i wspólnie wykonujących jakieś zadania* (2) : [*św. Paula*] niemáło pánienek zrozmáitych łtron názbierawfzy/ ták zacnych iáko podłych/ y miernych: ná trzy ie rzędy y kłáftory rozdzieliłá: ták iłz ony trzy roty/ ołobno były gdy iádłly y robiłly: ale łpołem fię modliłly y Płalmy łpiewáły. *SkarŻyw* 141, 141.

κ. *Grupa poruszających się (idących, jadących) osób pod jakimś względem jednakowych* (7) : Niewiedziála te⁸⁰ [że dwunastoletni Jezus został sam w Jerozolimie] miłołciwá matuchná ij iozeff/ bo dlá zachowaniá nábożeńftwa/ męźczyzny w łwé roćie/ a panié tełz w łwé chodziłly [wracájac z Jerozolimy]/ ale dziátki mlodé gdzie chciały tu mogly chodzitz/ a łtąd panna [*Maryja*] fie do^mnimala aby [*Jezus*] byl w roćie męłkieé z Iozefem *OpecŻyw* 32; *BielKron* 262.

rota czyja (2): *OpecŻyw* 32; [Cyganie] z dziećmi fwemi/ włóczą sie od miaft do miafth/ od wsi do wsi po wżytkich kráinách swiátá/ niedługo ná mieyfcu thrwáiac [...]/ á zálię wrok ná thy mieyfcá fwoie rođdzielne zrotámi fwymi przychodzą/ bo oni cudze krolesthwá miedzy się rođdzielili/ mieniac to fwoie być *BielKron* 262.

Wyrażenie: »nad rotą hetman« (1): A wżákżebym ia nie rad w herbie miał Cygáná Choćby też nád tą Rotą wierzchniego Hetmáná *KlonWor* 8.

Przen (1) : Acz ach nieftotyż ielzće sie wždy ci [mistrzowie zakonni] mieli czym cieżyć niebożatká/ ktorzy mieli dekretá á wftawy z wft Pánfkich łobie wydáne. Ale co rzeká ci nędznicy ktorzy łobie łami owłzem ielzće nád wolá swiętá iego/ á nád frogie zákazanie ie⁸⁰/ wymyfláią dziwne wymyflý á wynaláfki swiátá tego [...]. O flepi Miłtrzowie á flepey rotý wodzowie *RejPos* 180v.

αα. *W funkcji przysłówka*: »rotami« (1) : Pożrzy ná ony ludzkie vrody/ vbiorý/ kítały/ obyczáie/ gotowości/ że chodzą rotámi młodzi ludzie iáko Lwi *RejZwierc* 185v.

λ. *Grupa osób stale komuś towarzyszących: uczniowie, dwór, świta* (8) : Bociém [uczniowie Jezusa] nigdy nieproznawali/ ale zawždy niétzo dobrého czynili albo mowili/ a niemogło tam bytz w takowé rócie żadné telknofcij. *OpecŻyw* 41v; *RejWiz* 26v.

rota czyja [w tym: *pron poss* (4), *ai poss* (1)] (5): Poty^m v Kaijfalá takiéż mu [Piotrowi] rzékl niéktory ijżby on byl ieden z rotý Iezufowé. *OpecŻyw* 112v, 175; Ale zálię corki cnoty/ Námawáią do fwey rotý *BielKom nlb* 6, C7v, D2v.

αα. *W funkcji przysłówka*: »rotami« (1) : [Anna, żona Kazimierza Wielkiego] ták się bárdzo kochála w tańcach wftawicznych y w muzyce/ iż y w drodze gdziekolwiek iáchála/ zawždy rotámi wkoło siebie tãnczników y rozmaitych muzykow wodziła *StryjKron* 427.

μ. *Zwolennicy doktryny religijnej a. określonych poglądów filozoficznych: sekta, szkoła filozoficzna; związek, zrzeszenie, sprzymierzenie ludzi o odrębnych od innych poglądach* (6) : Factio, Sekta/ Rota/ Strona/ zbuntowanie/ Spiknienie. *Mącz* [114]a; Familia Philosophorum pro Sectis, Roty/ Sekty. *Mącz* 117c.

rota czyja [w tym: *pron poss* (3), *G pron* (1)] (4): Piŕze też y vczy tenże Luther/ y ták iego wżyftká rotá trzyma: Iż [...] *ReszPrz* 35; Sámiŕz Lutheranowie zowiá tę Confelŕyá [auszpurską] Polniŕcher ŕtiffel Polŕka ŕkornia/ ktora się ná obie nodze przyzuie: bo pod płałczykiem tey to Confelŕyey chowáią się w Niemcech Lutheranowie/ y z fwymi Rotámi/ Kálwiniftowie z fwymi Rotámi/ Anábáptyŕtowie z fwymi Rothami *ReszPrz* 70; [*LuterMalPos* I 127].

v. *Jacýs ludzie, pewien rodzaj ludzi; zwykle peior.* (8) : A thák iefli fláchćicem ma złoto vczynić/ Tedy próżno łotroŕstwo ma káždy z nas winić. Gdyż workowi zábyeżć zawždy drogá tedy/ A thákiami ŕciefzkámi chodzą mu w oględy. O ŕzalonaŕz to rotá kthora ná tho pátrzy/ Naydzyelz thám fáłz pod bláfkiem iedno oczy otrzy *RejWiz* 97; Ale ludzi ná ŕwiećie/ y miedzy Polaki [...] iefť ŕpoŕob dwoiáki/ Iedne cnotá z baczeniem zacnie osłáchćiła/ Drugie wrodzona głupóŕć ná wieki zmamiła. Nie gniewa się o prawdě/ á ná mię nie fuká Pirwŕzy poczet [...]/ Ale wtorego rżędu ludzie się iey boiá. [...] Gniewa się tedy ná mię tá poslednia Rotá *Prot* D4v, D2v; [*ArgWykład* 41/63].

Wyrażenie przyimkowe: »z [jakiej a. kogo] rotý« (4): Gdy go [Kaina] z rotý dobrich á bogoboynych dla yego łotroŕtwá á nyefťáteczności [...] wyrugowano/ vdał sie ná wŕchod flońcá *GliczKsiąż* E2;

WerGość 223; Nie po śierścić my znamy te Ifzkáriothy, Poznać po towarzysztwie kto ielt z támtey roty. *KlonWor* **2, 47.

Przen; w funkcji przysłówka: »rotami« (1):

W połączeniu szeregowym (1): Nárzeka iefzcze [św. Chryzostom] ná vrzędy právne/ iż ták połpolicie [...] dopufzczáią przysięgác/ ná księgi Ewángeliey ś. [...]. A coz gdyby był ten Káznodzieiá S. doczekał czáfow náfzych/ gdy nietylko poiedynkiem/ parámi/ ale też cálemi rotámi/ Kryftuáf/ zá práwnym pozwoleniem policzkuíá *PowodPr* 49.

Wyrażenie: »całemi rotami« (1): PowodPr 49 cf W połączeniu szeregowym.

§. *Pewna klasa, kategoria, rodzaj ludzi powiązanych ze sobą tym, czym się zajmują [kogo] (1) :* A iż ludzie vczeni nietylko żywi/ ále też y vmárli/ pímmem po łobie zoftáwionym/ pożyteczni íá y Rzeczampołpolitem/ y wierze świętey/ świadczą to ludzi vczonych roty *ModrzBaz* 130v.

b. *Jednorazowe zgromadzenie ludzi w jednym miejscu i w tym samym czasie, grupa osób luźno ze sobą powiązanych, zebranych doraźnie i zwykle przypadkowo; tłum, rzesza, gromada, towarzystwo; examen, multitudo, turba* *Mącz (13) :* Drudzy rozgniewáwłfy íie nán lantzuchem go wglowę bili ij nogami kopali/ tak ijż w oné wielkie rocie/ nie byl żádny ktoryby mu nie vczynil przykrości. *OpecŻyw* 122v; [*Matka Boska*] pozrzala ku miaftu/ alifci drugá rota niemalá knim íie z miafta przybliżá/ niofátz náczyńie ku feymowaniu ciała godné [...]. A cij byli Nykodém człowiek bogaty/ a Iozeff z Aromatyie *OpecŻyw* 154; Tedyż też przijdzie Przygoda z fweé vlice/ a s nim íáfíadów niemaló/ Niefzczeńcie Załóć/ Szkoda [...] ij ynnych mnoftwo dzielników/ ij íiędą za fwy^m ítołem. [...] [*młodzieniec*] Widzátz vbogá rotę/ a zwłáfzcza Przygodę w łátané íukni/ a iná družynę odraná: widziało íie mu niepoczefno iże łobie íwiebodnie íiedli/ nikomu íie niekłaniaiátz. *ForCnR* C4v; Pulluta turba, Gromadá ludzy w czerni/ záłobna rotá *Mącz* 331a; Turba, Tłufzcza/ rotá/ huf/ kupá/ gromadá/ wielkość ludzi/ rzéízá. *Mącz* 469a, 128a; SKrzyppku/ by w téy piękney rocie/ Vfłyfzéc co o Doroćie *KochSob* 68; *LatHar* 317.

rota kogo, czego (żywotne) [= złożona z kogo, z czego] (4): Więc tu ze wfi do wfi íádą Y przezwáli to bieííádą Ano by lepiej zwác nędzą Bo łobie íkápy wywędzą A zac ich więc máła rota Stoi całą noc v płotá *RejRozpr* 12; Examina servorum, Rotá niewolników. *Mącz* 110a; *SkarŻyw* 545; Zbierze íię koło niego [*skazańca*] ludzi wielka rotá Przed miałto/ gđzie ná on świat zgotowano wrotá. *KlonWor* 40.

rota czyja (1): [Mnich mówi do Kupca:] A íkoda zes wnalíey rocie I nas prziwiedzes k íromocze *RejKup* v7v.

W charakterystycznych połączeniach: (nie)mała rota (2), piękna, wielka (3), żałobna; rota ludzi, niewolników, szkap.

2. *Odrębne, różne od innych (powszechnych, typowych) poglądy, przekonania (tu: błąd w wierze, odszczepieństwo, herezja) (2) :* Haeresis latine electio vel secta. Rotá/ Sektá/ ofobliwe mnińánie złe álbo dobre niektórych ludzi. *Mącz* 152c; Secta, Sekta/ błedliwa nauká/ ofobliwa rotá/ máyąca ofobliwe mnińánie/ náukę y wiárę w wielu rzeczách. *Mącz* 384d.

[*W połączeniu szeregowym: Rozum otrąca íie o Sekty y Roty á obłędliwe náuki LuterMalPos* I 126v *marg.*

Szereg: »roty a błędy«: Bo Roty á błędy odírafzáyą ye od Ewángeliey LuterMalPos I 127.]

3. Taniec wykonywany przez wiele osób trzymających się za ręce (1) :

Zwrot: »rotę prowadzić« (1): Restim ductare est puerorum puellarumque confertis manibus chorum ducere, Rey wodzić, rotę prowadzić. *Mącz* 354a.

4. W funkcji liczebnika nieokreślonego: wielu, wiele [kogo, czego] (3) : Acz czo te go [*lege: tego*] nie pomnią [*odwzajemniać się za doznane dobro*] wielka takich rota *RejJóz* L2v.

Wyrażenie: »cała rota« (2): *PowodPr* 48; List mi ten całą rotę myśli y boiáźni Gromádźi *CiekPotr* 75.

***** Bez wystarczającego kontekstu (1) :** Ex illo numero est, Z onych roty yeft. *Mącz* 253b.

Synonimy: **1.** *hufiec, koło, poczet, uf, zastęp, zgromadzenie; a. drużyna, grono; α.ββ. kohors; δδ. bursa, towarzystwo; β. wojsko; δ. rząq; ζ. gwardyja, orszak; μ. sekta, strona; b. ciżba, gromada, horda, kupa, orszak, rzesza, tłum, tłuszcza, zgraja; 2. błąd, sekta; 4. gromada, kupa, zgraja.*

MPi